

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال سوم | ویژه نامه ۵۹۲ |

تکته‌ها/ آیت الله جاودان

تضرع و دعا در سحرها

قوت عقل

به بار می‌آورد

رواق کتاب

«در آستان امام رضا (علیه السلام)»

به چهار زبان زنده

۴

یک پژوهشگر دینی از دورویکرد سلبی و ایجابی اهل بیت(ع) در مسئله پوشش می‌گوید

اقدام عملی ائمه اطهار (علیهم السلام)

درباره حجاب

۳

آنچه زنان وقف کر ده‌اند

وقف دارایی برای آبادی

۲

فبر

«آستان جانان» محفل تلویزیونی

عاشقان حضرت رضا (علیه السلام)

در ماه مبارک رمضان امسال علاوه بر زائران، همه مجاوران و دلدادگان حضرت رضا(ع) در اقصی نقاط کشور نیز این توفیق را یافتند که هر شب با برنامه تلویزیونی «آستان جانان» حال و هوای این صحن و سرا در ماه قرآن را به خانه‌های خود ببرند. به گزارش آستان‌نیوز، امسال به همت مرکز قرآن کریم سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی و با همکاری شبکه یک سیما، تولید و پخش برنامه تلویزیونی «آستان جانان» در ماه مبارک رمضان در دستور کار قرار گرفت تا در شب‌های ماه مبارک رمضان، همه دلدادگان حضرت رضا(ع) بتوانند از طریق امواج تلویزیونی دلپایشان را راهی مشهدالرضا(ع) و حرم مطهر رضوی کنند و با برنامه‌های این ایام همراه شوند. در هر برنامه «آستان جانان» دومیهمان از خانواده شهدا و نخبگان قرآنی حضور دارند و آیت‌م گفت‌وگوی کارشناسی آن نیز با حضور حجت‌الاسلام قاسم سوری با محورهای قرآنی اجرا می‌شود. تهیه‌کنندگی این ویژه‌برنامه که ساعت ۲۴ هر شب پخش می‌شود را مجید ظریف و اجرای آن را نیز علیرضا امیدواریان بر عهده دارند. مسئولیت برنامه‌ریزی، هماهنگی و پیگیری امور اجرایی این ویژه‌برنامه با مرکز قرآن کریم سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی بوده و این مرکز علاوه بر دعوت از میهمانان، ارائه سوزه‌های قرآنی و هماهنگی اجرای گروه‌های سرود، تمام پیگیری‌های لازم از جمله اجرای دکور را نیز بر عهده داشته تا بهترین شرایط و امکانات برای برقراری ارتباط تصویری میان دل‌های عاشقان اهل بیت(ع) با حرم مطهر رضوی در شب‌های ماه مبارک رمضان فراهم شود. تولید و نمایش بخش‌های هنری ویژه در مساعادت با برنامه «آستان جانان» نیز بر عهده مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی بوده و این مؤسسه برنامه‌هایی همچون تحمیدیه‌خوانی (قرائت دیوان اشعار مرتبط با حمد و ستایش پروردگار)، اجرای سرود، نمایش و پرده‌خوانی رضوی را تقدیم مخاطبان کرده است. این مؤسسه فعالیت‌های دیگری را نیز در ماه مبارک رمضان اجرایی کرده است که از آن جمله می‌توان به تولید و پخش مجموعه کلیپ‌های «عاشقانه‌های جوشن کبیر» ویژه ناشنویان از شبکه سلامت و نماهنگ‌های «مناجات‌خوانی‌ها» با محوریت مجموعه خوانش‌های مرحوم محمدعلی کریم‌خانی از مناجات‌نامه‌های خواجه عبدالله انصاری از شبکه یک سیما اشاره کرد.

معاون املاک و اراضی بنیاد بهر دوری موقوفات آستان قدس رضوی مطرح کرد

حمایت حداکثری آستان قدس رضوی برای رفع مشکلات اراضی موقوفه طرق

۴

وقف‌هایی امام رضایی که زنان بانی آن بوده‌اند

به نام رضا (علیه السلام)

توی یک رابطه دوطرفه به‌خصوص آنجا که یک طرف رابطه شخص بسیار بزرگی‌است تو همیشه دست و پایت می‌لرزد و سرت پایین است و گوشه دلت همیشه یک گره وجود دارد؛ گرهی که می‌گویی من چطور می‌توانم در این رابطه لطفی را تلافی یا محبتی را جبران کنم. حالا تصور کن یک سوی این رابطه امام تو باشد که تو برای دیدنش هر چقدر هم سرت را بالا بگیری کم است و برای جبران محبتش هر چه کنی، انگار هیچ انجام نداده‌ای. با وجود این ما کوچک‌ترها همیشه دوست داشته‌ایم به رسم محبت یا به رسم تشکر و تلافی قدمی را به نام امامان برداریم. این قدم‌ها گاه آن قدر پنهان بوده که بین صاحب قدم و امام معصوم مانده و هیچ غیری از آن خبردار نشده و نامش شده باقیات الصالحات و یا اینکه معروف شده و شکل یک رسم به خود گرفته است ...

آستان‌نیوز

گنجینه

درخشش قرآن‌های

منسوب به ائمه اطهار (علیهم السلام)

در گنجینه رضوی

قرآن‌های منسوب به دستخط مبارک ائمه اطهار(ع)، مجموعه‌ای از قدیمی‌ترین نسخه‌های قرآنی جهان اسلام و ایران را تشکیل می‌دهند که از سده‌های گذشته برای نسل امروز به یادگار مانده‌اند و کتابخانه‌ها و موزه‌های مختلف جهان همچون سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی حافظ آن‌ها برای نسل‌های آینده هستند. به گزارش آستان‌نیوز، گنجینه رضوی با حدود ۲۳ هزار قرآن و جزوه قرآنی؛ از صدر اسلام تاکنون، یکی از غنی‌ترین کتابخانه‌های ایران و جهان اسلام در حوزه آثار قرآنی است؛ آثاری که در طول قرن‌های متمادی در پرتو سنت‌های وقف، نذر یا اهدا توسط ارادتمندان حضرت ثامن‌الحجج(ع)، به این آستان مقدس تقدیم شده است. در این میان، مجموعه نسخه‌های قرآنی با دستخط مبارک منسوب به ائمه اطهار(ع) این گنجینه، اهمیت خاصی بین ارادتمندان امام هشتم(ع) به ویژه پژوهشگران دارد. در حال حاضر مرکز نسخ خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی حافظ افزون بر ۱۰ نسخه قرآن کامل و جزوه قرآنی (دربدارنده یک یا چند جزء قرآن) شریف با دستخط مبارک منسوب به امامان شیعه است که منتخبی از آن‌ها در گنجینه قرآن و نفایس حرم مطهر رضوی در معرض دید عموم علاقه‌مندان قرار دارد. در واقع اهمیت این گنجینه، بیشتر به وجود نایاب و کم‌نظیر قرآن‌های منسوب به ائمه اطهار(ع) همچون امام علی(ع)، امام حسن(ع) و امام حسین(ع) برمی‌گردد که روی پوست آهو و به خط کوفی اولیه کتابت شده است.

اما چگونه انتساب این قرآن‌ها به دستخط مبارک امامان شیعه در طول تاریخ مشخص شده و در این میان از چه ابزارهایی استفاده شده است. در این راستا پژوهشگران نسخ خطی از یک سو به بررسی مستندات موجود در داخل قرآن‌ها و جزوه‌های قرآنی و همچنین وقف‌نامه‌های آن‌ها جمله رقم(امضا) کاتب یا واقف می‌پردازند. به طور مثال، در جزوه قرآنی منسوب به دستخط مبارک حضرت علی(ع) که در سال ۱۰۰۸ هجری قمری توسط شاه عباس اول صفوی بر آستان ملکوتی حضرت ثامن‌الحجج(ع) وقف شده و وقف‌نامه آن به دستخط مرحوم شیخ بهاءالدین عاملی(شیخ بهایی) نگاشته شده است، عبارت «کتابه علی بن ابیطالب» به چشم می‌خورد. البته در خصوص قرآن‌های منسوب به ائمه اطهار(ع) بحث‌های زیادی مطرح است و برخی از محققان نیز معتقدند این رقم‌ها(کتابه...) جعلی است، اما همان طور که ۱۰۰درصد نمی‌توان انتساب آن‌ها را به دستخط ائمه اطهار(ع) پذیرفت، ۱۰۰درصد هم نمی‌توان آن را رد کرد. از این رو محققان به بررسی نوع خط، مرکب به کار رفته و زمینه آثار قرآنی که روی آن کلام الهی کتابت شده است نیز می‌پردازند. به طور نمونه کتابت قرآن روی پوست آهو از جمله شواهدی است که نشان می‌دهد آن اثر در قرن‌های اولیه نوشته شده است.

قدس رضوی سه روز در مشهد مقدس اقامت کرده و از خدمات و تسهیلات سفر بهره‌مند می‌شوند.

■ برنامه‌های متنوع کاروان‌های مهر درخشان رضوی برای زائران‌ولی‌ها

رئیس‌بان‌زاده با اشاره به اینکه ویژه‌برنامه‌های تشریف گروه‌های زیارتی در قالب مهر درخشان رضوی در چهار بازه زمانی بهار، تابستان، پاییز و زمستان صورت می‌گیرد، یادآوری می‌کند: طرح مهر درخشان رضوی از سال ۱۳۹۵ کار خود را آغاز کرده و هدف آن ارائه تسهیلات سفر زیارتی برای افرادی است که بضاعت مالی ندارند و از

محرومان زیارت‌اولی با کمک رابطان و کانون‌های محله‌ای شناسایی می‌شوند. این زائران در قالب «کاروان‌های مهر درخشان رضوی» با این پیش‌شرط که سن این افراد بالای ۳۵ سال باشد، محرومیتشان محرز شده و یا از آخرین سفرشان به مشهد سال‌های زیادی گذشته باشد، به حرم منور رضوی مشرف می‌شوند.

گنجینه

زیارت ثامن‌الحجج(ع) محروم بوده‌اند. او در توضیح ارائه خدمات در قالب کاروان‌های مهر درخشان رضوی، می‌گوید: رویکردهای فرهنگی به زائران‌ولی‌ها، برنامه‌ای مدون از مبدأ تا مبدأ است و در مسیر مبدأ و پس از بازگشت از زیارت نیز خادمیاران تبلیغی درباره آداب زیارت و اهداف مؤمنان، برنامه‌های تبلیغی دارند. معاون خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی ادامه می‌دهد: برنامه‌های متنوعی همچون آداب زیارت، احکام سفر، برپایی نماز جماعت در طول سفر، پاسخ به شبهه‌های دینی و... در طول سفر برای زائران‌ولی‌ها بیان می‌شود. رئیس‌بان‌زاده همچنین از برنامه‌های جانبی دیگر در حین سفر می‌گوید و اضافه می‌کند: حرم‌شناسی و بازدید از مکان‌های دینی آستان قدس رضوی از جمله موزه آستان قدس، معرفی رواق‌ها و بخش‌های مختلف حرم، کارکردهای موقوفات حرم و... از دیگر برنامه‌های این سفر است. همچنین برنامه‌های معنوی همچون برپایی نماز جماعت، مجالس مداحی و روضه‌خوانی و... توسط کاروان‌های مهر درخشان رضوی صورت می‌گیرد.

در سراسر کشور صورت می‌گیرد. طرحی که هم میزبان و هم میهمان را بر سر شوق می‌آورد و سرانجامی جز رضایت باطن ندارد. در همین زمینه جعفر رئیس‌بان‌زاده، معاون خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی می‌گوید: یکی از اقدام‌های این معاونت، تلاش برای شناسایی و تسهیلات سفر برای زائران‌ولی‌هاست و شناسایی این افراد با کمک خادمیاران رضوی به‌ویژه در مناطق محروم کشور صورت می‌گیرد. او با بیان اینکه شناسایی زائران‌ولی‌ها در دو بخش و رده سنی توسط خادمیاران رضوی صورت می‌گیرد، می‌افزاید: شناسایی افراد محروم بالای ۳۵ سال که تاکنون به زیارت نرفته‌اند و

چه خیالاتی که تا روز اعزام در سر نمی‌پروراند. یک شب بیتوته در حرم، تا سحر چشم به گنبد طلا دوختن و زیر لب مناجات و زیارت‌نامه زمزمه کردن، شرکت در نمازهای جماعت حرم و یا گوشه‌ای در خلوت و عزلت به راز و نیاز با خالق ایستادن و شفق سحرگاه را با صدای نقاره‌خانه حرم به صبح رساندن، نماز ظهر را به جماعت در مسجد گوهرشاد خواندن و منبر چوبی مسجد گوهرشاد را از پشت شیشه‌های قطور دیدن، رفتن به کتابخانه و موزه آستان قدس رضوی و جرعه‌ای آب از سقاخانه حرم نوشیدن و گندمی به نذر برای کبوتران حرم پاشیدن و سر آخر بر سفره میهمانخانه حرم رضوی میهمان شدن.

هر بار که از پشت شیشه تلویزیون حرم امام رضا(ع) را می‌دید، بارها و بارها با خود تداعی می‌کرد که او هم آنجاست، با دخترانش که با خون دل و دست تنها بزرگشان کرده است. حالا که نامش را به عنوان زیارت اولی در فهرست مسجد می‌دید، اشک شوق زیارت از چشمانش جاری شده بود و التماس دعای بقیه اهل محله که او را نایب‌الزیراره خود هم کرده بودند. کاش می‌شد آن‌ها را هم با خود می‌برد یا دست‌کم تسهیلات سفر برای آن‌ها هم فراهم می‌شد. آن روز که اتوبوس زائران‌ولی‌های آستان سیستان و بلوچستان به تیه‌سلام رسید او تمام زانودرد و کم‌ردردش را فراموش کرده بود و مثل سایر مسافران زائران‌ولی از شوق ایستاده بود. فضای خودرو با چاش‌وخوانی و مدح و ثنای امام الرحمه(ع) پر از معنویت شده بود. حس دیدن گنبد طلای حرم و نخستین سلامی که از دور به حضرت می‌دهند و تشکری که ایشان را طلبیده بود، خستگی این سفر طولانی با اتوبوس را از تن رنجورش می‌زدود با آرزویی بر دل و زمزمه‌ای بر لب که امام هشتم شیعیان باقی حاجتمندان را نیز طلبید.

این مقام مسئول اضافه می‌کند: محرومان زیارت‌اولی با کمک رابطان و کانون‌های محله‌ای شناسایی شده و به کانون زیارت‌اولی معرفی می‌شوند. این زائران در قالب «کاروان‌های مهر درخشان رضوی» با این پیش‌شرط که سن این افراد بالای ۳۵ سال باشد، محرومیتشان محرز شده و یا از آخرین سفرشان به مشهد سال‌های زیادی گذشته باشد، به حرم منور رضوی مشرف می‌شوند. زائران زیارت اولی با هزینه آستان

■ ۱/۵ میلیون نفر با مهر درخشان رضوی مشهودی شدند

هفت سالی می‌شود که شناسایی زائران‌ولی‌ها در سراسر کشور با همکاری معاونت خدمات اجتماعی و دبیرخانه‌های کانون خدمات رضوی